

JA IMAM PRAVA

UN KONVENCIJA O PRAVIMA DJETETA

JA IMAM PRAVA

UN KONVENCIJA O PRAVIMA DJETETA

JA ИМАМ ПРАВА

УН КОНВЕНЦИЈА О ПРАВИМА ДЈЕТЕТА

Realizirano u saradnji / Realizirano u suradnji / Реализовано у сарадњи

Institucija ombudsmena/ombudsmena
za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права Босне и Херцеговине

The Institution of Human Rights Ombudsman of Bosnia and Herzegovina

Save the Children

IMPRESUM

Izdavač:

Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava Bosne i Hercegovine,
Save the Children

Za izdavača:

Almedina Karić
Adrijana Pinek

Lektori:

Indira Osmić
Sanja Matković
Igor Simanović
Irena Ivanović
Tanja Bogičević

Dizajn:

Abdulah Branković
Džejna Branković

Štampa:

Tiraž:
2000

ИМПРЕСУМ

Издавач:

Институција омбудсмена/омбудсмана
за људска права Босне и Херцеговине,
Save the Children

За издавача:

Алмедина Карић
Адријана Пинек

Лектори:

Индира Осмић
Сања Матковић
Игор Симановић
Ирена Ивановић
Тања Богићевић

Дизајн:

Абдулах Бранковић
Џејна Бранковић

Штампа:

Тираж:
2000

JA IMAM PRAVA
UN KONVENCIJA O PRAVIMA DJETETA

JA IMAM PRAVA
UN KONVENCIJA O PRAVIMA DJETETA

JA ИМАМ ПРАВА
УН КОНВЕНЦИЈА О ПРАВИМА ДЈЕТЕТА

Realizirano u saradnji / Realizirano u suradnji / Реализовано у сарадњи

Institucija ombudsmena/ombudsmana
za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Институција омбудсмана/омбудсмана
за људска права Босне и Херцеговине

The Institution of Human Rights Ombudman of Bosnia and Herzegovina

Save the Children

Tekst članova pisan jezikom prilagođenim djeci preuzet iz publikacije *Sad razumijem svoja prava* realizovane od strane

Tekst članaka pisan jezikom prilagođenim djeci preuzet iz publikacije *Sad razumijem svoja prava* realizovane od strane

Текст чланова писан језиком прилагођеним дјечи преузет из публикације *Сад разумијем своја права* реализоване од стране

Здраво да сте
Hi Neighbour

Centar za prava djeteta
Podjarka

"NAŠA DJECA"
ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU I PROMOVISANJE
PRAVA DJETETA
SARAJEVO

Centar za prava
djeteta - Beograd

НАРОМЕНА / НАПОМЕНА

Publikacijom predstavljeno 40 članova Konvencije o pravima djeteta, dok članovi 41-54. a koji govore o tome kako odrasli i vlade treba zajedno da rade da bi obezbjedili da se poštuju prava djeteta nisu ilustrirani.

Publikacijom predstavljeno 40 članaka Konvencije o pravima djeteta, dok članci 41-54. a koji govore o tome kako odrasli i vlade treba zajedno da rade da bi obezbijedili da se poštuju prava djeteta nisu ilustrirani.

Публикацијом представљено 40 чланова Конвенције о правима дјетета, док чланови 41-54. а који говоре о томе како одрасли и владе треба заједно да раде да би обезбиједили поштовање права дјетета нису илустровани.

LEGENDA / ЛЕГЕНДА

Jezik bošnjačkog naroda u BiH
predstavljen je ovom bojom.

Jezik hrvatskog naroda u BiH
predstavljen je ovom bojom.

Jezik srpskog naroda u BiH
predstavljen je ovom bojom.

UVODNA RIJEČ

Draga djeco,

Da li znate da su sva djeca na svijetu do 18 godina života jednako zaštićena, bez obzira na boju kože, jezik kojim govore, spol kojem pripadaju, vjeru ili porijeklo? A, da li znate da i Vi imate prava, podjednako kao i odrasli, koji su dužni da Vaša prava poštuju, te osiguraju da se ona primjenjuju? Svako dijete mora znati koja ima prava ili što smije učiniti. Dokument koji štiti Vas i Vaša prava zove se Konvencija UN o pravima djeteta i do sada ga je potpisalo 180 zemalja, među kojima je i naša država Bosna i Hercegovina.

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine i organizacija "Save the Children", žele da se putem ove brošure i Vi upoznate sa pravima iz Konvencije i da znate da su sva prava podjednako bitna i međusobno povezana, ali pored toga važno je znati da osim prava imate i obaveze koje morate ispunjavati da bi i drugi poštovali Vaša prava.

Ombudsmani BiH

Ljubomir Sandić

Jasminka Džumhur

Nives Jukić

OSNOVNE INFORMACIJE O KONVENCIJI O PRAVIMA DIJETETA

Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila je 20. novembra 1989. godine Konvenciju o pravima djeteta, kao prvi međunarodni ugovor koji se posebno i sveobuhvatno bavi pravima djeteta. Konvencija o pravima djeteta se smatra općeprihvaćenim dokumentom, jer su se skoro sve zemlje svijeta obavezale da prava koja ona priznaje provedu u život.

Države koje su pristupile Konvenciji obavezale su se da će domaće zakone uskladiti sa Konvencijom, da će preduzeti sve da se oni zaista primjenjuju, te da će redovno izvještavati UN o stanju prava djeteta u svojoj zemlji.

Polazeći od člana 42. Konvencije o pravima djeteta, države ugovornice su se također obavezale da s pravima sadržanim u Konvenciji upoznaju kako profesionalce koji rade s djecom, predstavnike vlasti i roditelje, tako i samu djecu.

Svako dijete također može i treba da se zalaže za ostvarivanje svojih prava i prava djeteta uopće. Da bi se pokrenule aktivnosti kojima će se doprinijeti poštovanju prava djeteta ili rješavanju neke situacije kršenja tih prava, osnovni preduvjet jeste poznavanje Konvencije o pravima djeteta.

Bosna i Hercegovina je država ugovornica Konvencije o pravima djeteta.

UVODNA RIJEČ

Draga djeco,

Znate li da su sva djeca na svijetu do 18 godina života jednako zaštićena, bez obzira na boju kože, jezik kojim govore, spol kojem pripadaju, vjeri ili podrijetlu? A, znate li da Vam pripadaju jednaka prava kao i odraslima, koji su dužni da Vaša prava poštuju, te osiguraju da se ona primjenjuju? Svako dijete mora znati koja ima prava ili što smije učiniti. Dokument koji štiti Vas i Vaša prava zove se Konvencija o pravima djeteta i do sada ga je potpisalo 180 zemalja, među kojima je i naša država Bosna i Hercegovina.

Ombudsmani za ljudska prava Bosne i Hercegovine i Organizacija Save the children žele Vas putem ove brošure upoznati sa pravima iz Konvencije. Trebate znati - sva su prava jednako bitna i uzajamno povezana ali osim prava imate i obveze koje morate ispunjavati da bi i drugi poštovali Vaša prava.

Ombudsmani BiH

Ljubomir Sandić

Jasminka Džumhur

Nives Jukić

OSNOVNE INFORMACIJE O KONVENCIJI O PRAVIMA DIJETETA

Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila je 20. studenog 1989. godine Konvenciju o pravima djeteta kao prvi međunarodni ugovor koji se posebno i sveobuhvatno bavi pravima djeteta. Konvencija o pravima djeteta se smatra opće prihvaćenim dokumentom, jer su se skoro sve zemlje svijeta obvezale da prava djece koja ona priznaje sprovedu u život.

Zemlje koje su pristupile Konvenciji o pravima djeteta obvezale su se da će domaće zakone uskladiti sa Konvencijom, da će poduzeti sve da se oni odista primjenjuju, te da će redovito izvještavati UN o stanju prava djece u svojoj zemlji.

Polazeći od Članka 42. Konvencije o pravima djeteta, zemlje ugovornice su se također obvezale da sa pravima sadržanim u Konvenciji upoznaju osoblje koje profesionalno radi sa djecom, predstavnike vlasti i roditelje, tako i samu djecu.

Svako dijete, također, može i treba da se zalaže za ostvarivanje svojih – osobnih prava, ali i prava djeteta uopće. Da bi se pokrenule aktivnosti kojima će se doprinijeti poštivanju prava djeteta ili rješavanju nekih situacija u kojima se ta prava krše, osnovni preduvjet je poznavanje Konvencije o pravima djeteta.

Bosna i Hercegovina je zemlja ugovornica Konvencije o pravima djeteta.

УВОДНА РИЈЕЧ

Драга дјецо,

Да ли знате да су сва дјеца на свијету до 18 година живота једнако заштићена, без обзира на боју коже, језик којим говоре, пол коме припадају, вјеру или поријекло? А, да ли знате да и Ви имате права, подједнако као и одрасли, који су дужни да Ваша права поштују, те да обезбиједе да се она примјењују? Свако дијете мора знати која права има или шта смије учинити. Документ који штити Вас и Ваша права зове се Конвенција УН о правима дјетета и до сада га је потписало 180 земаља, међу којима је и наша држава Босна и Херцеговина.

Омбудсмани за људска права Босне и Херцеговине и организација "Save the Children", желе да се путем ове брошуре и Ви упознате са правима из Конвенције и да знате да су сва права подједнако битна и међусобно повезана, али поред тога важно је знати да осим права имате и обавезе које морате испуњавати да би и други поштовали Ваша права.

Омбудсмани БиХ

Љубомир Сандић

Јасминка Џумхур

Нивес Лукић

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О КОНВЕНЦИЈИ О ПРАВИМА ДЈЕТЕТА

Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је 20. новембра 1989. године Конвенцију о правима дјетета, као први међународни уговор који се посебно и свеобухватно бави правима дјетета. Конвенција о правима дјетета сматра се општеприхваћеним документом, јер су се скоро све земље свијета обавезале да права која она признаје спроведу у живот.

Државе које су приступиле Конвенцији обавезале су се да ће домаће законе ускладити са Конвенцијом, да ће предузети све да се они заиста примјењују, те да ће редовно извјештавати УН о стању права дјетета у својој земљи.

Полазећи од члана 42. Конвенције о правима дјетета, државе уговорнице су се такође обавезале да са правима садржаним у Конвенцији упознају како професионалце који раде са дјецом, представнике власти и родитеље, тако и саму дјецу.

Свако дијете такође може и треба да се залаже за остваривање својих права и права дјетета уопште. Да би се покренуле активности којима ће се допринијети поштовању права дјетета или рјешавању неке ситуације кршења тих права, основни предуслов јесте познавање Конвенције о правима дјетета.

Босна и Херцеговина је држава уговорница Конвенције о правима дјетета.

Član 1. Definicija djeteta

Svako je dijete do navršenih 18 godina, ukoliko neka država zakonom ne odredi da se punoljetstvo stiče ranije.

Članak 1. Definicija djeteta

Svatko je dijete do navršenih 18 godina, ukoliko neka država zakonom ne odredi da se punoljetstvo stječe ranije.

Члан 1. Дефиниција дјетета

Свако је дијете до навршених 18 година, уколико нека држава законом не одреди да се пунољетство стиче раније.

Član 2. Nediskriminacija

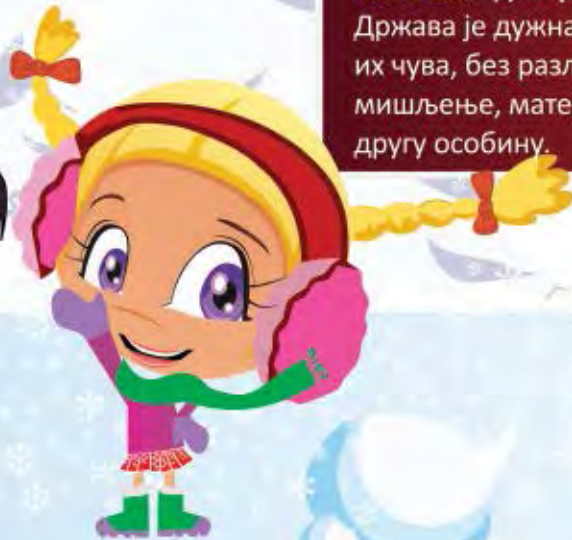
Država je dužna da se brine o djeci koja žive u njoj i da ih čuva, bez razlike u odnosu na njihov fizički izgled, mišljenje, materijalne mogućnosti, jezik, vjeru ili neku drugu osobinu.

Članak 2. Nediskriminacija

Država je dužna da brine o djeci koja žive u njoj i da ih čuva, bez razlike u odnosu na njihov tjelesni izgled, mišljenje, materijalne mogućnosti, jezik, vjeru ili neku drugu osobinu.

Члан 2. Недискриминација

Држава је дужна да се брине о дјечи која живе у њој и да их чува, без разлике у односу на њихов физички изглед, мишљење, материјалне могућности, језик, вјеру или неку другу особину.

Član 3. Najbolji interesi djeteta

Država i roditelji/staratelji dužni su poštovati prava djeteta i omogućiti mu potrebne uvjete za život, onako kako je to najbolje za dijete

Član 4. Ostvarivanje prava

Država je dužna da omogući i stvori uvjete za ostvarivanje prava djeteta propisanih Konvencijom.

Članak 3. Najbolji interesi djeteta

Država i roditelji/staratelji su dužni da poštuju prava djeteta i omoguće mu potrebne uvjete za život, onako kako je to najbolje za dijete.

Članak 4. Ostvarivanje prava

Država je dužna da omogući i stvori uvjete za ostvarivanje prava djeteta propisanih Konvencijom.

Члан 3. Најбољи интереси дјетета

Држава и родитељи/старатељи су дужни поштовати прava дјетета и омогућити му потребне услове за живот, онако како је то најбоље за дијете.

Члан 4. Остваривање прava

Држава је дужна да омогући и створи услове за остваривање прava дјетета прописаних Конвенцијом.

Član 5. Prava i obaveze roditelja

u odnosu na razvojne mogućnosti djeteta

Država je dužna pomoći roditeljima/starateljima da odgovorno i u skladu sa mogućnostima djeteta savjetuju i usmjeravaju dijete u ostvarivanju njegovih prava.

Član 6. Pravo na život, opstanak i razvoj

Dijete svojim rođenjem stiče pravo na život i razvoj.

Članak 5. Prava i obveze roditelja

u odnosu na razvojne mogućnosti djeteta

Država je dužna da pomogne roditeljima/starateljima da odgovorno i sukladno mogućnostima djeteta, savjetuju i usmjeravaju dijete u ostvarivanju njegovih prava.

Članak 6. Pravo na život, opstanak i razvoj

Dijete svojim rođenjem stječe pravo na život i razvoj.

Члан 5. Права и обавезе родитеља

у односу на развојне могућности дјетета

Држава је дужна помоћи родитељима/старатељима да одговорно и у складу са могућностима дјетета савјетују и усмјеравају дијете у остваривању његових права.

Члан 6. Право на живот, опстанак и развој

Дијете својим рођењем стиче право на живот и развој.

DRŽAVA / DRŽAVA / ДРЖАВА

moje IME i PREZIME
moj OTAC moja MAJKA
moja DRŽAVA

moje IME i PREZIME
moj OTAC moja MAJKA
moja DRŽAVA

moje IME и ПРЕЗИМЕ
moj OTAC и MAJKA
moja ДРЖАВА

Član 7. Ime i državljanstvo

Dijete rođenjem stiče pravo na ime i državljanstvo, pravo da zna ko su mu roditelji i na njihovu brigu, kao i na život u svojoj državi ili državi u kojoj je rođeno.

Član 8. Očuvanje identiteta

Dijete ima pravo da zna ko je, šta je, odakle je i da bude sa svojom porodicom, bez neopravdanog i nezakonitog miješanja bilo koga drugog u odnose u toj porodici.

Članak 7. Ime i državljanstvo

Dijete rođenjem stiče pravo na ime i državljanstvo, pravo da zna tko su mu roditelji i pravo na njihovu skrb, pravo na život u svojoj državi ili državi u kojoj je rođeno.

Članak 8. Očuvanje identiteta

Dijete ima pravo da zna tko je, što je, odakle je i da bude sa svojom obitelji bez neopravdanog i nezakonitog miješanja bilo koga drugog u odnose u toj obitelji.

Члан 7. Име и држављанство

Дијете рођењем стиче право на име и држављанство, право да зна ко су му родитељи и на њихову бригу, као и на живот у својој држави или држави у којој је рођено.

Члан 8. Очување идентитета

Дијете има право да зна ко је, шта је, odakle је, и да буде са својом породицом, без неоправданог и незаконитог мијешања било кога другог у односе у тој породици.

Član 9. Odvajanje od roditelja

Država je dužna da djetetu obezbijedi zajednički život sa roditeljima. Ako se roditelji ne staraju o djetetu ili ga zlostavljaju, država je dužna da ga zaštiti ili nađe drugu sredinu u kojoj će se pravilno razvijati.

Članak 9. Odvajanje od roditelja

Država je dužna da djetetu obezbijedi zajednički život sa roditeljima. Ako se roditelji ne staraju o djetetu ili ga zlostavljaju, država je dužna da ga zaštiti ili nađe drugo okruženje u kojoj će se dijete pravilno razvijati.

Члан 9. Одвајање од родитеља

Држава је дужна да дјетету обезбиди заједнички живот са родитељима. Ако се родитељи не старају о дјетету или га злостављају, држава је дужна да га заштити или нађе другу средину у којој ће се правилно развијати.

Član 10. Spajanje porodice

Dijete ima pravo da mu država osigura nesmetan ulazak ili izlazak iz zemlje radi spajanja porodice i održavanja veze među članovima porodice.

Članak 10. Spajanje porodice

Dijete ima pravo da mu država osigura neometan ulazak ili izlazak iz zemlje radi spajanja obitelji i održavanja veza među članovima obitelji.

Члан 10. Спајање породице

Дијете има право да му држава осигура несметан улазак или излазак из земље ради спајања породице и одржавања везе међу члановима породице.

GRANICA/GRANICA/ГРАНИЦА

Član 11. Nezakonito odvođenje i zadržavanje djeteta u inostranstvu.

Bez dozvole oba roditelja niko ne smije izvesti dijete iz njegove zemlje ni zadržavati ga u inozemstvu.

Članak 11. Nezakonito odvođenje i zadržavanje djeteta u inozemstvu.

Bez dozvole oba roditelja, nitko ne smije izvesti dijete iz njegove zemlje, niti zadržavati ga u inozemstvu.

Члан 11. Незаконито одвођење и задржавање дјетета у иностранству.

Без дозволе оба родитеља, нико не смије извести дијете из његове земље ни задржавати га у иностранству.

GRANICA/GRANICA/ГРАНИЦА

Član 12. Izražavanje mišljenja

Dijete ima pravo da uvijek kaže svoje mišljenje, a drugi obavezu da ga saslušaju i uzmu u obzir njegovo mišljenje.

Članak 12. Izražavanje mišljenja

Dijete ima pravo da uvijek kaže svoje mišljenje, a drugi imaju obvezu da ga saslušaju i uzmu u obzir njegovo mišljenje.

Члан 12. Изражавање мишљења

Дијете има право да увијек каже своје мишљење, а други обавезу да га саслушају и узму у обзир његово мишљење.

Član 13. Sloboda izražavanja

Svako dijete ima jednako pravo da sazna sve što ga zanima, da traži i prenese informaciju i da kaže svoje mišljenje u vezi s tim, osim ako to ne ugrožava interes države i prava drugih.

Članak 13. Sloboda izražavanja

Svako dijete ima jednako pravo da sazna sve što ga zanima, da traži i prenese informaciju i da iskaže svoje mišljenje glede toga, osim ako time ne ugrožava interese države i prava drugih.

Члан 13. Слобода изражавања

Свако дијете има једнако право да сазна све што га занима, да тражи и пренесе информацију и да каже своје мишљење у вези с тим, осим ако то не уgroжава интерес државе и права других.

Član 14. Sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti

Dijete ima pravo na slobodu misli i vjeroispovijesti, a roditelji ili staratelji će mu pomoći u tome.

Član 15. Sloboda udruživanja i mirnog okupljanja

Dijete ima pravo da se udružuje sa drugima u borbi za svoja prava sve dok to ne ugrožava prava drugih.

Članak 14. Sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti

Dijete ima pravo na slobodu misli i vjeroispovijesti, a roditelji ili staratelji će mu pomoći u tome.

Članak 15. Sloboda udruživanja i mirnog okupljanja

Dijete ima pravo da se udružuje sa drugima u borbi za svoja prava sve dok to ne ugrožava prava drugih.

Члан 14. Слобода мисли, савјести и вјероисповијести

Дијете има право на слободу мисли и вјероисповијести, а родитељи или старатељи ће му помоћи у томе.

Члан 15. Слобода удруживања и мирног окупљања

Дијете има право да се удружује са другима у борби за своја прava све док то не уgroжава прava других.

Član 16. Pravo na privatnost

Niko ne smije da se miješa u privatnost djeteta, život njegove porodice, da pregleda dječija pisma, prisluškuje razgovore, niti da vrijeđa djecu.

Članak 16. Pravo na privatnost

Nitko ne smije da se miješa u privatnost djeteta, život njegove obitelji, da pregleda dječija pisma, prisluškuje razgovore, niti da vrijeđa djecu.

Члан 16. Право на приватност

Нико не смије да се мијеша у приватност дјетета, живот његове породице, да прегледа дјечја писма, прислушкује разговоре, нити да вријеђа дјecu.

Član 17. Pristup odgovarajućim informacijama

Dijete ima pravo na informisanje u skladu sa svojim godinama, o svemu što ga zanima, a naročito o pitanjima od interesa za samo dijete.

Članak 17. Pristup odgovarajućim informacijama

Dijete ima pravo na informiranje o svemu što ga zanima sukladno svojim godinama, a osobito o pitanjima koja su od interesa za samo dijete.

Члан 17. Приступ одговарајућим информацијама

Дијете има право на информисање у складу са својим годинама, о свему што га занима, а нарочито о питањима од интереса за само дијете.

Član 18. Odgovornost roditelja

Roditelji/staratelji imaju najveću odgovornost za razvoj djeteta. Ako oni nisu u stanju da to obezbijede, država je dužna da omogući djetetu odgovarajuću brigu preko svojih ustanova.

Članak 18. Odgovornost roditelja

Roditelji/staratelji imaju najveću odgovornost za razvoj svoga djeteta. Ako oni nisu u stanju da to obezbijede, država je dužna da omogući tom djetetu odgovarajuću skrb preko svojih ustanova.

Члан 18. Одговорност родитеља

Родитељи/старатељи имају највећу одговорност за развој дјетета. Ако они нису у стању да то обезбиједу, држава је дужна да омогући дјетету одговарајућу бригу преко својих установа.

Član 19. Zaštita djeteta od zlostavljanja i zanemarivanja

Država je dužna da zaštiti dijete od svega što može ugroziti njegov normalan život i razvoj.

Članak 19. Zaštita djeteta od zlostavljanja i zanemarivanja

Država je dužna da zaštiti dijete od svega što može da ugrozi njegov normalan život i razvoj.

Члан 19. Заштита дјетета од злостављања и занемаривања

Држава је дужна да заштити дијете од свега што може угрозити његов нормалан живот и развој.

Član 20. Zaštita djeteta bez roditelja

Ako je dijete odvojeno od svojih roditelja ili mu oni ne pružaju roditeljsku brigu i zaštitu, dijete ima pravo na zaštitu i pomoć države, a da pri tom zadrži svoje ime, jezik, vjeru i porijeklo.

Članak 20. Zaštita djeteta bez roditelja

Ako je dijete odvojeno od svojih roditelja ili mu oni ne pružaju roditeljsku skrb i zaštitu, dijete ima pravo na zaštitu i pomoć države, ali i pravo da pri tom zadrži svoje ime, jezik, vjeru i podrijetlo.

Члан 20. Заштита дјетета без родитеља

Ako je dijete odvojeno od svojih roditelja ili mu oni ne pružaju roditeljsku brigu i zaštitu, dijete ima pravo na zaštitu i pomoć države, a da pri tom zadrži svoje ime, jezik, vjeru i porijeklo.

DRŽAVA / DRŽAVA / ДРЖАВА

Član 21. Usvojenje

Dijete koje nema roditelje ima pravo na drugu porodicu koja će se brinuti o njemu, a država treba da im pomogne u tome.

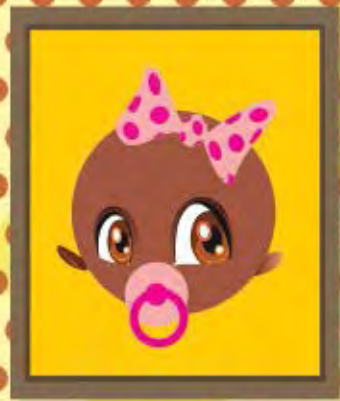
Članak 21. Usvojenje

Dijete koje nema roditelje ima pravo na drugu obitelj koja će se starati o njemu, a država treba da im pomogne u tome.

Члан 21. Усвојење

Дијете које нема родитеље има право на другу породицу која ће се бринути о њему, а држава треба да им помогне у томе.

Član 22. Dijete izbjeglica

Ako je neko dijete izbjeglica, država je dužna da brine o njemu. U tom slučaju ona će pokušati da pronađe njegove roditelje i odgovarajući dom.

Članak 22. Dijete izbjeglica

Ako je neko dijete izbjeglica, država je dužna da brine o njemu. U tom slučaju, ona će pokušati da pronađe njegove roditelje i odgovarajući dom.

Члан 22. Дијете избјеглица

Ако је неко дијете избјеглица, држава је дужна да брине о њему. У том случају, она ће покушати да пронађе његове родитеље и одговарајући дом.

Član 23. Dijete sa smetnjama u razvoju

Ukoliko dijete ima problema sa zdravljem ili smetnje u razvoju, država je dužna da mu obezbijedi uvjete za kvalitetan život i da bude jednako sa drugima.

Članak 23. Dijete sa poteškoćama u razvoju

Ukoliko dijete ima problema sa zdravljem ili poteškoće u razvoju, država je dužna da mu obezbijedi uvjete za kvalitetan život i uvjete u kojima će biti jednako sa drugima.

Члан 23. Дијете са сметњама у развоју

Уколико дијете има проблема са здрављем или сметње у развоју, држава је дужна да му обезбиједи услове за квалитетан живот и да буде једнако са другима.

ŠKOĽA / ŠKOĽA / ШКОЛА

Član 24. Zdravstvena zaštita

Dijete ima pravo na najbolje liječenje i oporavak.

Članak 24. Zdravstvena zaštita

Dijete ima pravo na najbolje liječenje i oporavak.

Члан 24. Здравствена заштита

Дијете има право на најбоље лијечење и опоравак.

Član 25. Periodična provjera smještaja

Dijete ima pravo na kvalitetno zbrinjavanje, zaštitu i liječenje. Država je obavezna provjeriti kvalitet uvjeta zbrinjavanja djeteta.

Članak 25. Periodična provjera smještaja

Dijete ima pravo na kvalitetno zbrinjavanje, zaštitu i liječenje. Država je obavezna provjeriti kvalitet uvjeta zbrinjavanja djeteta.

Члан 25. Периодична провјера смјештаја

Дијете има право на квалитетно збрињавање, заштиту и лијечење. Држава је обавезна провјерити квалитет услуга збрињавања дјетета.

Član 26. Socijalna zaštita

Dijete ima pravo na pomoć države u situaciji kada nema osnovne uvjete za život.

Član 27. Životni standard

Roditelji/staratelji imaju obavezu da obezbijede djeci osnovne uvjete za život, a država da im pomogne u tome ako je potrebno.

Članak 26. Socijalna skrb

Dijete ima pravo na pomoć države u situaciji kada nema temeljne uvjete za život.

Članak 27. Životni standard

Roditelji/staratelji imaju obvezu da obezbijede djeci osnovne uvjete za život, a država da im pomogne u tome ako je potrebno.

Члан 26. Социјална заштита

Дијете има право на помоћ државе у ситуацији када нема основне услове за живот.

Члан 27. Животни стандард

Родитељи/старатељи имају обавезу да обезбиједу дјечи основне услове за живот, а држава да им помогне у томе ако је потребно.

Član 28. Obrazovanje

Svakom djetetu mora biti dostupno školovanje prema njegovim sposobnostima i mogućnostima.

Članak 28. Obrazovanje

Svakom djetetu mora biti dostupno školovanje prema njegovim sposobnostima i mogućnostima.

Члан 28. Образовање

Сваком дјетету мора бити доступно школовање према његовим способностима и могућностима.

Član 29. Ciljevi obrazovanja

Svako dijete ima pravo da pokaže i razvija ono što zna i može.

Član 30. Dijete pripadnik manjinske grupe

Dijete ima pravo na svoju kulturu, običaje i vjeru, i u tome niko ne smije da ga sprečava

Član 31. Slobodno vrijeme, igra i kulturne aktivnosti

Dijete ima pravo na slobodno vrijeme, igru, odmor i učešće u kulturnim i umjetničkim aktivnostima.

Članak 29. Ciljevi obrazovanja

Svako dijete ima pravo da pokaže i razvija ono što zna i može.

Članak 30. Dijete pripadnik manjinske grupe

Dijete ima pravo na svoju kulturu, običaje i vjeru, i u tome nitko ne smije da ga spriječava.

Članak 31. Slobodno vrijeme, igra i kulturne aktivnosti

Dijete ima pravo na slobodno vrijeme, igru, odmor i učešće u kulturnim i umjetničkim aktivnostima.

Члан 29. Циљеви образовања

Свако дијете има право да покаже и развија оно што зна и може.

Члан 30. Дијете припадник мањинске групе

Дијете има право на своју културу, обичаје и вјеру, и у томе нико не смије да га спречава.

Члан 31. Слободно вријеме, игра и културне активности

Дијете има право на слободно вријеме, игру, одмор и учешће у културним и умјетничким активностима.

Član 32. Dječji rad

Država mora da zaštiti dijete od obavljanja bilo kog posla štetnog za njegovo zdravlje i obrazovanje; Država određuje sa koliko godina dijete smije početi da radi, te kažnjava one odrasle osobe koje ne poštuju ovo pravo.

Članak 32. Dječji rad

Država mora da zaštiti dijete od obavljanja bilo kojeg posla štetnog po njegovo zdravlje i obrazovanje; Država određuje sa koliko godina dijete smije da počne da radi, te kažnjava one odrasle osobe koje ne poštuju to pravo.

Члан 32. Дјечји рад

Држава мора да заштити дијете од обављања било ког посла штетног за његово здравље и образовање; Држава одређује са колико година дијете смије почети да ради, те кажњава оне одрасле особе које не поштују ово право.

Član 33. Zloupotreba štetnih supstanci

Država je dužna da zaštiti djecu od zloupotrebe i učešća u proizvodnji i prodaji droga, alkohola, cigareta i drugih štetnih proizvoda.

Članak 33. Zluporaba štetnih supstanci

Država je dužna da zaštiti djecu od zluporabe i učešća u proizvodnji i prodaji droga, alkohola, cigareta i drugih štetnih proizvoda.

Члан 33. Злоупотреба штетних супстанци

Држава је дужна да заштити дјецу од злоупотребе и учешћа у производњи и продаји дрога, алкохола, цигарета и других штетних производа.

Član 34. Seksualno iskorištavanje

Država je dužna da zaštiti dijete od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja kroz pornografiju i prostituciju.

Članak 34. Seksualno iskorištavanje

Država je dužna da zaštiti dijete od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja kroz pornografiju i prostituciju.

Члан 34. Сексуално искоришћавање

Држава је дужна да заштити дијете од сексуалног злостављања и искоришћавања кроз порнографију и проституцију.

Član 35. Otmica i trgovina djecom

Država ima obavezu da spriječi otmicu i trgovinu djecom.

Članak 35. Otmica i trgovina djecom

Država ima obavezu da spriječi otmicu i trgovinu djecom.

Члан 35. Отмица и трговина дјецом

Држава има обавезу да спријечи отмицу и трговину дјецом.

Član 36. Drugi oblici iskorištavanja

Dijete ima pravo da ga država štiti od bilo kojeg oblika iskorištavanja.

Član 37. Mučenje i lišenje slobode

Dijete ima pravo da ne bude mučeno i okrutno kažnjavano, kao i pravo da mu sloboda ne bude nezakonito oduzeta.

Članak 36. Drugi oblici iskorištavanja

Dijete ima pravo da ga država štiti od bilo kojeg oblika iskorištavanja.

Članak 37. Mučenje i lišenje slobode

Dijete ima pravo da ne bude mučeno i okrutno kažnjavano, ima pravo na slobodu koja mu ne smije biti nezakonito oduzeta.

Члан 36. Други облици искоришћавања

Дијете има право да га држава штити од било којег облика искоришћавања.

Члан 37. Мучење и лишење слободe

Дијете има право да не буде мучено и окрутно кажњавано, као и право да му слобода не буде незаконито одузета.

Član 38. Oružani sukobi

Pravo djeteta je da bude zaštićeno od rata i da ne učestvuje u ratu ako ima manje od 15 godina, a država je obavezna da pruži zaštitu i brigu o djetetu u slučaju rata.

Članak 38. Oružani sukobi

Pravo djeteta je da bude zaštićeno od rata i da ne učestvuje u ratu ako ima manje od 15 godina, a država je obavezna da mu pruži zaštitu i skrb u tom slučaju.

Члан 38. Оружани сукоби

Право дјетета је да буде заштићено од рата и да не учествује у рату ако има мање од 15 година, а држава је обавезна да пружи заштиту и бригу о дјетету у случају рата.

Član 39. Oporavak

Pravo djeteta je da mu država pomogne da se oporavi i da se vrati svom normalnom životu ako je bilo žrtva nasilja i rata.

Članak 39. Oporavak

Pravo djeteta je da mu država pomogne da se oporavi i da se vrati svome normalnom životu ako je bilo žrtva nasilja i rata.

Члан 39. Опоравак

Право дјетета је да му држава помогне да се опорави и да се врати свом нормалном животу ако је било жртва насиља и рата.

Član 40. Maloljetničko pravosuđe

Ako je dijete optuženo da je uradilo nešto protiv zakona, ima pravo da se prema njemu postupa pažljivo, uz poštovanje ličnosti djeteta i u skladu s njegovim uzrastom. Pomoć u tome dijete može da traži od roditelja i drugih odraslih koji se bave tim poslom.

Članak 40. Maloljetničko pravosuđe

Ako je dijete optuženo da je uradilo nešto protiv zakona, ima pravo da se prema njemu postupa pažljivo, uz poštivanje osobnosti djeteta i sukladno njegovom uzrastu. Pomoć u tome dijete može da traži od roditelja i drugih odraslih osoba koje se bave tim poslom.

Члан 40. Малољетничко правосуђе

Ako je dijete optuženo da je uradilo nešto protiv zakona, ima pravo da se prema njemu postupa pažljivo, uz poštovanje ličnosti djeteta i u skladu s njegovim uzrastom. Pomoć u tome dijete može da traži od roditelja i drugih odraslih koji se bave tim poslom.

LEKSIKON MANJE POZNATIH IZRAZA

DOBROBIT - korist

DOSTUPNOST - mogućnost dolaženja do nečega

DRŽAVE UGOVORNICE - države koje su potpisale i ratifikovale Konvenciju o pravima djeteta

DRŽAVLJANSTVO - pripadnost nekoj državi

DUHOVNO - vjersko

EFIKASNO - koje brzo daje rezultate

EKSPLOATACIJA - iskorištavanje

FORMIRATI - sastaviti, napraviti, osnovati

HUMANO - ljudski

IDENTITET - opis tvoje ličnosti (ko si, šta si, odakle si)

INFORMACIJA - obavještenje, uputa, vijest

IZBJEGLICA - neko ko je zbog rata ili nevremena morao da napusti svoj dom i zemlju

KULTURA - istorija, jezik i običaji jednog naroda

LIŠITI - oduzeti

MENTALNO - umno

MORALNO - prihvatljivo ponašanje

NADLEŽNI - onaj koji je zadužen za nešto

NAJBOLJI INTERES - ono što najbolje omogućava ispunjenje svih djetetovih potreba

NARKOTIK - droga

NEVLADINE ORGANIZACIJE - udruženja građana koji se interesuju za slične stvari i bave se njima nezavisno od državnih organizacija

PORNOGRAFIJA - slikanje ili snimanje tijela bez odjeće i javno prikazivanje u cilju zarađivanja

PRAVNA ZAŠTITA - postupci države kojima se štite tvoja prava

PROCES - tok radnje

PROSTITUCIJA - seksualno iskorištavanje za novac

RATIFIKOVATI - usvojiti neki međunarodni ugovor odlukom državnog parlamenta

REGRUTOVANJE - pozivanje u vojsku

SANKCIJE - kazne

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE - dodirivanje i gledanje tvog tijela na način na koji ti ne želiš, priče o tome koje ti se ne sviđaju

STARATELJI - ljudi koji nekome zamjenjuju prave roditelje

STAROSNA GRANICA - broj godina od/do kojih je nešto dozvoljeno ili zabranjeno

TOLERANCIJA - poštovanje različitosti kod drugih ljudi

USTANOVA - državna zgrada u kojoj se vrši neki posao od koristi građanima

VLASTI - uprava jedne države

ZAPOSTAVLJANJE (ZANEMARIVANJE) - nedovoljna briga

ZLOSTAVLJANJE - mučenje, maltretiranje

ZBRINJAVANJE - stvaranje uvjeta za normalan život onima koji ih nemaju

ŽIVOTNI STANDARD - uvjeti koji se odnose na kvalitet života

LEKSIKON MANJE POZNATIH RIJEČI

DOBROBIT - korist

DOSTUPNOST - mogućnost dolaženja do nečega

ZEMLJE UGOVORNICE - zemlje koje su potpisale i ratificirale Konvenciju o pravima djeteta

DRŽAVLJANSTVO - pripadnost nekoj zemlji

DUHOVNO - vjersko

UČINKOVITO - koje brzo daje rezultate

EKSPLOATACIJA - iskorištavanje

FORMIRATI - sastaviti, napraviti, osnovati

HUMANO - ljudski

IDENTITET - opis tebe kao osobe (tko si, što si, odakle si)

INFORMACIJA - obavijest, uputa, vijest

IZBJEGLICA - netko tko je zbog rata ili nevremena morao da napusti svoj dom i zemlju

KULTURA - povijest, jezik i običaji jednog naroda

LIŠITI - oduzeti

MENTALNO - umno

MORALNO - prihvatljivo ponašanje

NADLEŽNI - onaj koji je zadužen za nešto

NAJBOLJI INTERES - ono što najbolje omogućava ispunjenje svih djetetovih potreba

NARKOTIK - droga

NEVLADINE ORGANIZACIJE - udruženja građana koji se interesiraju za slične stvari i bave se njima neovisno od državnih organizacija

PORNOGRAFIJA - slikanje ili snimanje tijela bez odjeće i javno prikazivanje u cilju zarađivanja

PRAVNA ZAŠTITA - postupci države kojima se štite tvoja prava

PROCES - tijek radnje

PROSTITUCIJA - seksualno iskorištavanje za novac

RATIFICIRATI - usvojiti neki međunarodni ugovor odlukom državnog parlamenta

REGRUTIRANJE - pozivanje u vojsku

SANKCIJE - kazne

SEKSUALNO ZLOSTAVLJANJE - dodirivanje i gledanje tvog tijela na način na koji ti ne želiš, priče o tome koje ti se ne sviđaju

STARATELJI - ljudi koji nekom zamjenjuju prave roditelje

STAROSNA GRANICA - broj godina od/do kojih je nešto dozvoljeno ili zabranjeno

TOLERANCIJA - poštivanje različitosti kod drugih ljudi

USTANOVA - državna zgrada u kojoj se vrši neki posao od koristi građanima

VLASTI - uprava jedne zemlje

ZAPOSTAVLJANJE (ZANEMARIVANJE) - nedovoljna briga

ZLOSTAVLJANJE - mučenje, maltretiranje

ZBRINJAVANJE - stvaranje uvjeta za normalan život onima koji ih nemaju

ŽIVOTNI STANDARD - uvjeti koji se odnose na kvalitet života

ЛЕКСИКОН МАЊЕ ПОЗНАТИХ ИЗРАЗА

ДОБРОБИТ - корист
ДОСТУПНОСТ - могућност долажења до нечега
ДРЖАВЕ УГОВОРНИЦЕ - државе које су потписале и ратификовале Конвенцију о правима дјетета
ДРЖАВЉАНСТВО - припадност некој држави
ДУХОВНО - вјерско
ЕФИКАСНО - које брзо даје резултате
ЕКСПЛОАТАЦИЈА - искоришћавање
ФОРМИРАТИ - саставити, направити, основати
ХУМАНИТАРНА ПОМОЋ - добровољна помоћ човјека другом човјеку
ХУМАНО - људски
ИДЕНТИТЕТ - опис твоје личности (ко си, шта си, одакле си)
ИНФОРМАЦИЈА - обавјештење, упутство, вијест
ИЗБЈЕГЛИЦА - неко ко је због рата или невремена морао да напусти свој дом и земљу
КУЛТУРА - историја, језик и обичаји једног народа
ЛИШИТИ - одузети
МЕНТАЛНО - умно
МОРАЛНО - прихватљиво понашање
НАДЛЕЖНИ - онај који је задужен за нешто
НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС - оно што најбоље омогућава испуњење свих дјететових потреба
НАРКОТИК - дрога
НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ - удружења грађана који се интересују за сличне ствари и баве се њима независно од државних организација

ПОРНОГРАФИЈА - сликање или снимање тијела без одјеће и јавно приказивање у циљу зарађивања
ПРАВНА ЗАШТИТА - поступци државе којима се штите твоја права
ПРОЦЕС - ток радње
ПРОСТИТУЦИЈА - сексуално искоришћавање за новац
РАТИФИКОВАТИ - усвојити неки међународни уговор одлуком државног парламента
РЕГРУТОВАЊЕ - позивање у војску
САНКЦИЈЕ - казне
СЕКСУАЛНО ЗЛОСТАВЉАЊЕ - додиривање и гледање твог тијела на начин на који ти не желиш, приче о томе које ти се не свиђају
СТАРАТЕЉИ - људи који некоме замјењују праве родитеље
СТАРОСНА ГРАНИЦА - број година од/до којих је нешто дозвољено или забрањено
ТОЛЕРАНЦИЈА - поштовање различитости код других људи
УСТАНОВА - државна зграда у којој се врши неки посао од користи грађанима
ВЛАСТИ - управа једне државе
ЗАПОСТАВЉАЊЕ (ЗАНЕМАРИВАЊЕ) - недовољна брига
ЗЛОСТАВЉАЊЕ - мучење, малтретирање
ЗБРИЊАВАЊЕ - стварање услова за нормалан живот онима који их немају
ЖИВОТНИ СТАНДАРД - услови који се односе на квалитет живота

КОНТАКТИ

Banja Luka - Sjedište/Glavna kancelarija
Ravnogorska 18
78 000 Banja Luka
+387 51/303-992 telefon i fax

Sarajevo - Područna kancelarija
Grbavička 4
71 000 Sarajevo
+387 33/666-006
fax: +387 33/666-007

Mostar - Područna kancelarija
Kralja Zvonimira 6
88 000 Mostar
036/334-248
Fax +387 36/334 249

Brčko - Područna kancelarija
Trg mladih 8/1
76 100 Distrikt Brčko
+387 49/217-347
Fax +387 49/217 347

Livno - Terenska kancelarija
Gabrijela Jurkića bb
80 100 Livno
+387 34/201-911
Fax +387 34/203 237

КОНТАКТИ

Бања Лука - Сједиште/Главна канцеларија
Равногорска 18
78 000 Бања Лука
+387 51/303-992 телефон и факс

Сарајево - Подручна канцеларија
Грбавичка 4
71 000 Сарајево
+387 33/666-006
факс: +387 33/666-007

Мостар - Подручна канцеларија
Краља Звонимира 6
88 000 Мостар
036/334-248
факс: +387 36/334 249

Брчко - Подручна канцеларија
Трг младих 8/1
76 100 Дистрикт Брчко
+387 49/217-347
факс: +387 49/217 347

Ливно - Теренска канцеларија
Габријела Јуркића бб
80 100 Ливно
+387 34/201-911
факс: +387 34/203 237

